

ESTER

(Ité)

Taxü ga ñona naxü ga äëxgacü ga Achuéru

1 ¹Rü numa ga Achuéru rü äëxgacü
nixí ga Médiaanewa rü
Pérchiaanewa. Rü yema norü naane rü
127 gu nixüye. Rü Ídiaanewa inaxügü
rü ñuxmata Etiopíaanewa nangu ga
norü ta. ²Rü guma äëxgacüpata rü ñane
ga Chúchawa nixí ga nayexmaxü. ³Rü
yexguma marü tomaepüx ga taunecü
äëxgacü yixíxgu ga Achuéru rü nanaxü
ga wüxi ga taxüma ga peta. Rü nüxna
naxu ga guxüma ga norü ngüxéeruügü
ga äëxgacügü rü churaragüerugü ga
Médiaanecüäx rü Pérchiaanecüäx, rü
yema äëxgacügü ga wüxicigü ga norü
naanearü üyewa yexmagüxü. ⁴Rü
yemaacü nanaxü ga yema peta, yerü ga
numa rü nügü inawéchaü nax ñuxäcü
naporaxü rü ñuxäcü namuxüchixü ga
nachixüanearü yemaxügü rü ñuxäcü
namexechixü ga norü ñane. Rü yema
peta rü natai ga ngäxü ga taunecü. ⁵Rü
yema petawena rü numa ga äëxgacü rü
to ga peta naxü ga äëxgacüpataqxtüwa
ga 7 ga ngunexü taixü. Rü yema petawa
rü nüxna naxu ga guxüma ga yema
duüxügü ga äëxgacüpatawa puracüexü

ga norü ngüxéeruügü rü norü
puracütanüxügü ixígüxü.

.....

¹⁰⁻¹¹Rü yema peta nagu yagúxü ga
ngunexügu rü numa ga äëxgacü rü
marü bínamaxä nangäxäe rü yemacax
nataäx. Rü nanamu ga 7 ga norü
ngüxéeruügü ga Meumáü, rü Bícha, rü
Arbóna, rü Bíta, rü Abáta, rü Chetá, rü
Cárca nax napexewa ngíxü nagagüxüçax
ga yema naxmäx ga Bátí ga meama
ngaxäecü namaxä ga yema norü
ngaxcueruxü. Rü yemaacü nanamu nax
guxüma ga duüxügxü rü äëxgacügxü
ngíxü nawéxüçax nax ñuxäcü
namexechixü, yerü aixcüma imexechi.

¹²Natürü ngíma ga naxmäx rü tama
naga ixinü ga yema äëxgacüarı
duüxügü ngímaxä nüxü ixuxü. Rü
yemacax ga numa ga äëxgacü rü
poraäcü nanu. ¹³Rü norü numaxä norü
ucuxéruügü ga meama yema naanearü
mugüxü icuáxüna naca nax taxacü tá
naxüxü ngímaxä ga naxmäx. Yerü numa
ga äëxgacü rü nacüma nixí nax norü
ucuxéruügü ga meama mugüxü
icuaxgüxüna nacaxíraxü naxüpa nax
taxacüri mu naxunagüxü. ¹⁴Rü yema

ucux̄eruūgü ga ãëxgacümaxã
 ãmúcögüxü rü Cachéna, rü Chetáru, rü
 Amáta, rü Tárchi, rü Mére, rü Marchéna
 rü Memucáū nixígü. Rü nümagü ga
 yema 7 ga yatügü ga iporaexü ga
 Pérchiaanewa rü Médiaanewa rü
 ãëxgacüarü ucux̄eruūticumüwa naxügü.
 Rü taxü ga ãëxgacügü nixígü ga yema
 nachixüanewa.¹⁵ Rü nüma ga ãëxgacü
 ga Achuéru rü yema yatügüna naca rü
 ñanagürü: —¿Tاخacü tá chaxü i
 ñuxmax? ¿Rü taxacürtü poxcu nixí
 ixümatüxü i mugüwa ngíxcax i wüxi i
 ãëxgacümax i tama ãëxgacüga ñüctü
 ega norü ngüx̄eruūgüxü namugüga nax
 ngíxcax yacagüxüçax? —ñanagürü.¹⁶ Rü
 nüma ga Memucáū rü namúcögüégagu
 ãëxgacüxü nangäxü rü ñanagürü: —Pa
 Ñëxgacüx, rü ngëma cuxmax rü tama
 cupexewaxica chixexü ixü, natüru
 guxüma i ãëxgacügi rü duüxügü
 iyatüxüçexewa inaxü i ngëma chixexü.
¹⁷ Rü ngëxguma ngëma naigü i ngexügü
 i curü naanewa ngëxmagüxü nüxü
 cuaxgüga i ngëma naxüxü i ngëma
 cuxmax i Bátı, rü nümagü rü ta rü
 taxütáma natega naxinüe. Erü tá nüxü
 nixugüe rü ãëxgacü ya Achuéru rü
 naxmax ga Baticax nangema rü ngíma
 rü tama naga ixinü.¹⁸ Rü guxüma i
 ngëma ãëxgacügi i Pérchiaanewa rü
 Médiaanewa ngëxmagüxü naxmaxgü rü
 ngëxguma nüxü nacuáchigagüga i
 ngëma naxüxü i ngëma cuxmax, rü
 ngëma ngexügü rü tá ta ngëmaäcü
 natemaxã nanaxügü nax tama natega
 naxinüexü.¹⁹ Rü cumaxã nüxü tixu, Pa
 Ñëxgacüx, rü ngëxguma chi curü me
 yixígu nax cunaxunagüxüçax i wüxi i
 mu i tagutáma texé iyarüxoxéexü i

Pérchiaanewa rü Médiaanewa, rü
 ngëma muwa rü tá nüxü quixu nax
 tagutáma wena cupexewa nax nanguxü
 i cuxmax i Bátı. Rü ñuxuchi, Pa
 Ñëxgacüx, rü name i nai i cuxmaxcax
 cudad, i ngëmaarü yexera cuga ñüctü.
²⁰ Rü ngëma mu rü name nixí i
 cunaxunagü i guxüma i ngëma naanegü
 i namaxã icucuáxüwa. Rü ngëmaäcü i
 guxüma i ngexügü rü tá natega naxinüe
 rü woo ãëxgacü yixíxgu rüexna
 ngexüütxümare i duüxü yixíxgu
 —ñanagürü.²¹ Rü yema Memucáūarü
 ucux̄e rü ãëxgacüçax rü norü
 ngüx̄eruūgüçax rü name. Rü yemacax
 ga nüma ga ãëxgacü rü nanamu nax
 naxümatüxü ga yema mu.²² Rü
 wüxicigü ga nagawa naxümatü rü
 ñuxuchi guxüma ga yema naanegü ga
 ãëxgacü namaxã icuáxüwa nanamupane
 nax guxüma ga ngexügü rü guxüwama
 natega naxinüexüçax.

Itégu nangu nax ãëxgacümax yixíxü

2 ¹Rü yexguma marü
 inangüxmügwena ga nüma ga
 ãëxgacü ga Achuéru, rü ngíxna
 nacuächachi ga naxmax ga Bátı, rü nagu
 narüxüni ga yema mu ga nüma
 naxümatügagü nax tagutáma wena
 ngíxü nadauxü.² Rü yexguma ga yema
 norü ngüx̄eruūgü rü ñanagürügü nüxü:
 —Name nixí i cuxü ngíxcax tadaugü i
 pacügi i mexechicü i taguma yatüxü
 cuaxgüci.³ i Ëcü nüxü naxunata i
 duüxügi i wüxicigü i naane i namaxã
 icucuáxüwa nax ngëma pacügi i
 mexechicü i taguma yatüxü cuaxcü
 ngíxü idexechixüçax rü nua curü
 ngexügüpatawa ngíxü nagagüxüçax! Rü

ñuxūchi name nixī ya yima
ngexūgüpataarü dauruxū ya Egái ngíxna
nadau i ngëma pacügū nax ngíxū
yangaxäegüxūcax. ⁴Rü ngëma pacü i
yexera curü me ixīcü Pa Äëxgacü, rü
ngëma tá iyixī i cuxmax ixīcü
ngíchicüxü i Bátí —ñanagürügü. Rü
yema ñü rü norü me nixī ga äëxgacü,
rü yemaacü nanaxü. ⁵Rü Chúchawa ga
äëxgacüpatawa napuracü ga wüxi ga
Yudíu ga Bëyamítanüxü ga Marduquéu
ga naéga. Rü nüma rü Yaxí nane nixī, rü
Chimeí rü Chí tixī ga norü oxigü. ⁶Rü
nüma ga Marduquéu rü nataniüwa
nayexma ga yema muxüma ga Yudíugü
ga Nabucudonochó Yerucharéuwa
ígaxüxü wüxigu namaxā ga Yeconía ga
Yudáanecüäxarü äëxgacü ixīcü. ⁷Rü
önüma ga Marduquéu rü nüxü iyexma ga
wüxi ga nanepüxacü ga guxüwama
taxcucü. Rü ngíega rü Adácha rüexna
Ité nixī. Rü ngíma rü imechametüxuchi
rü ngíxine rü namexechi. ⁸Rü yexguma
anaxunagüga ga äëxgacüarü mu ga pacü
ngíxü nax nanataquexegüxüchiga, rü
mucüma ga pacü ngíxü nanataquexegü
nagu ga äëxgacüpata ga Chúchawa
yexmagüne. Rü pacügürü dauruxū ga
Egáimexéwa iyexmagü. Rü yema
pacügütanüwa ta iyexma ga Ité. ⁹Rü
önüma ga Egái ga yema pacügümäxä
icuaxcü rü poraäcü norü me iyixī ga Ité.
Rü yemacax gaönüma ga Egái rü
noxtacüma ngíxü nayangaxäe rü
memaexü ga õna ngíxna naxä. Rü ngíxü
anaxuneta ga 7 ga ngexügü ga
äëxgacüpatawa puracüecü ga nüxü
rücuaxmaegücü nax yema Iténa
daugüxücax. Rü yema rümemexü ga
ucapuwa ngíxü nagagü nax yéma

nayexmaxücax ga ngexügüpatawa.
¹⁰Natüri ngíma ga Ité rü tama ngígi
iyaxu nax Yudíu yixixü rü tama ngígi
iyaxu ga texétanüxü nax yixixü. Yerü
yemaacü ngíxü naxucuxë ga Marduquéu
nax tama ngígi yaxuxücax.

.....

¹⁵Rü ngíma ga Ité ga Marduquéueyax
ga Abiáxicü, rü yexguma ngíwa
nanguxgu nax äëxgacüpexewa ngíxü
nagagüxü, rü ngíma rü inayaxu ga yema
Egái ga pacügürü dauruütarü ucuxë. Rü
meama ngígi ingaxäe yema ngímaxä
nüxü yaxuxürtüxü. Rü yema naigü ga
pacügü rü poraäcü ngímaxä itaäxegü ga
yexguma ngíxü nadaugüga. ¹⁶Rü
yexguma marü 7 ga taunecü äëxgacü
yixixgu ga Achuéru, rü meama norü 10
ga tauemacü ga Tebexgu äégaciü
(enéro) nixī ga äëxgacüpatawa Itéxü
nagagüxü naxüntawa ga Achuéru. ¹⁷Rü
yexguma ngíxü nadauxgu ga Achuéru rü
poraäcü nüxü inguchaü gucü ga naigü
ga pacüarü yexera. Rü yemacax
ngíteruwa nayangaxcuchi ga yema
ngaxcueruxü ga äëxgacümaxcax ixixü,
rü ngíxü naxuneta nax naxmax yixixü
ngíchicüxü ga Bátí.

.....

Marduquéu rü nüxü nacuáchigaama nax äëxgacüxü yamaxgüchaüxü

²¹Rü wüxi ga ngunexü ga yexguma
Marduquéu äëxgacüpataarü iäxwa
nadauxütaeyane rü nüxü naxinü ga
taxre ga iäxarü dauruügü ga Bigatá rü
Tére ga nugaäcü nügümäxä idexagüxü
nachigagu nax ñuxäcü tá äëxgacü ga
Achuéruxü yamaxgüxü. ²²Rü yexguma
yemaxü nacuaxgu ga Marduquéu rü

ãëxgacü naxmax ga Itémaxã nüxü nixu ga ãëxgacüxü nax yamaxgüchañxü. Rü ngíma ga Ité rü ãëxgacümaxã nüxü iyaxu ga yema Marduquéuna ngímaxã nüxü ixuxü.²³Rü nüma ga ãëxgacü rü naxcax ínicagüchigü nachiga ga yema nax yamaxgüchañxü. Rü nüxü nacuáchiga nax aixcüma yixíxü ga yema. Rü yemacax nanawëgxünañxä ga yema taxre ga yatügü. Rü guxüma ga yema ngupetüxü rü
ãëxgacüpexewatama nanaxümatü nagu ga nachixüanepane.

Marduquéu rü Amáüchiga

3 ¹Rü yema ngupetüxguwena rü nüma ga ãëxgacü ga Achuéru rü wüxi ga yatu ga Amáüxü naxuneta nax norü ngüxéeruügümäxä inacuáxüçax. Rü yemaacü nawa nangu nax guxüma ga yema naanemaxã inacuáxü ga Amáü. Rü Achuérxicatama nixi ga naétüwa yexmaxü. Rü nüma ga Amáü rü Amedáta nane ga Agátanüxü nixi.²Rü guxüma ga yema ãëxgacüpatawaarü puracütanüxügü rü Amáüpexegu nacaxápüxügü rü narümaächitanü ga yexguma Amáü napexewa üpetüxgu rüexna napexewa nayexmagu. Yerü yemaacü nixi ga ãëxgacü ga naxunagüäxü. Natürü nüma ga Marduquéu rü tama naga naxñüchañga yema mu, rü yemacax tama nartümaächi ga yexguma Amáü napexewa üpetüxgu.³Rü yexguma yemaxü nadaugügu ga ãëxgacüarü ngüxéeruügü, rü Marduquéuna nacagüe rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü tama naga cuxinü i ngëma ãëxgacü unagüxü? —ñanagürügü.⁴Rü guxüma ga

ngunexügügu rü yemaacütama Marduquéuna nacagüxü, natürtü nüma ga Marduquéu rü nanangäxü nax nüma rü Yudíu yixíxü rü yemacax tama Amáüpexegu nayarümaxächi. Rü yemacax ga yema duñxügü rü Amáümaxã nüxü nayarüxugüe rü nüxna naca rü name nax yemamaxã nügü ínapoxüxü ga Marduquéu.⁵Rü yexguma Amáü Marduquéuxü däuxgu nax tama inacaxápüxüxü rüexna yanamaxächixü ga yexguma yéma naxüpetüxgu, rü nüma ga Amáü rü poraäcü nanu.

⁶Natürü yema marü nüxü nax nacuáxü nax tjaxacürü duñxü yixíxü ga Marduquéu rü yemacax tama nüxicá nanapoxcuchañ. Rü nagu narüxinü nax ñluxäcü tá nadaiaxüga guxüma ga yema Yudíugü ga yema naanegü ga Achuéru namaxã icuáxüwa yexmagüxü.

Mu ga Yudíugüarü dajixchiga unagüxü

7Rü yexguma 12 ga taunecü ãëxgacü yixíxgu ga Achuéru, rü meama guma nüxíraxüci ga tauemacü ga Misáügu ãégacügu (abril) rü Amáüpexewa naxcax nadaugü nax taxacürü ngunexü tá yixíxü ga Yudíugüxü nagu nadajixü. Rü nagu naxunetagü nax guma nai ga 12 ga tauemacü ga Adágu ãégacüarü 13 ga ngunexügu (13 febrero) tá yixíxü nax nadaiäxü.⁸Rü nüma ga Amáü rü ãëxgacü ga Achuérxütawa naxü nax namaxã nüxü yanaxuxüçax nachiga ga yema. Rü ñanagürü: —Pa Æëxgacüx, rü natanüwa i guxüma i ngëma togü i nachixüanecüäxü rü nangexma i wüxitücumü i tama togümaxä wüxiguchañxü. Eriü ngëma nacümagü rü nanatoraxü rü tama naga naxñüne i

ngēma curü mugü, Pa Äëxgacüx. Rü ngēmacax, Pa Äëxgacüx, rü tama name nax ñaa naane i namaxā icucuáxüwa namaxexü. ⁹Rü ngēmacax Pa Äëxgacüx, ega curü me yixixgu i ngēma nüxü chixuxü irü ēcü naxunagü i wüxi i mu i nüxü ixuxü nax noxtacüma nadajixü i ngēma Yudíugü! Rü choma rü tá 330,000 quiru naguxü i diërumü ichaxä nax ngēmamaxä naxütanüxüçax nüxü i ngēma nadajixü —ñanagürü. ¹⁰⁻¹¹Rü yexguma ga nüma ga äëxgacü rü ñanagürü nüxü: —iRü ngēma diëru rü cuxrütama yixí! iRü ngēma Yudíugü rü namaxä naxü i tjaxacü i cuma cunaxwaxexü! —ñanagürü. Rü ñuxuchi nügümexewa ngixü nayaxu ga norü ãnera rü Amáuna ngixü naxä nax yemaacü äëxgacüéga nawa ngóxüçax ga yema mu ga Amáu unagüxü. ¹²Rü guma taunecuarü nüxíraxüçü ga tauemacuarü 13 ga ngunexügu rü nüma ga Amáu rü nanangutaquehexexë ga äëxgacüarü poperaarü ümatürüügü. Rü namaxä nüxü nixu nax naxümatügxüçax ga wüxi ga mu naxçax ga guxüma ga äëxgacügü ga namaxä icuáxü ga yema (127) nachixüanegü ga Achuerumexewa yexmagüxü. Rü wüxicigü ga yema nachiüanecüäxgögawa naxümatü ga yema mu, rü äëxgacüéga nagu naxü rü norü ãneraéga nawa nangox. ¹³Rü yema äëxgacüarü orearü ngerüügü rü inayanuetanü ga yema popera nawa ga guxüma ga yema nachixüanegü ga äëxgacü namaxä icuáxü. Rü yema poperawa rü nüxü nixu rü ñanagürü. “Rü meama nai ya 12 ya tauemacü ya Adágü äëgacüarü 13 ya ngunexügu (13 febrero) rü tá nadai i guxüma i Yudíugü

i yatüxü rü ngexü rü ngextüxüxügü rü paxügü rü buxügü. Rü guxüma i ngēma norü ngēmaxügü rü ngēma nadajixümxexewa tá nachoü”, ñanagürü.

Nangechaügü ga Yudíugü yerü naxunagü ga norü daichiga

4 ¹Rü yexguma Marduquéu nüxü cuaxgu ga yema unagüxü rü nügü nartigáutechiru yerü poraäcü nangechaü. Rü yemacax témüxü ga naxchirugu nicüx rü tanimacamaxä nügü nagüeru. Rü guma ñanegu ínayaxüegu rü tagaäcü aita naxü norü ngechaümaxä. ²Rü yemaacü inixü rü ñuxmata äëxgacüpataaxwa nangu rü yéma nayachaxächi, yerü nachywu ga ngechaüchirugu icúxe äëxgacüpatalgu nax ücuxü. ³Rü yexgumarüxü ta ga wüxicigü ga ñanewachigü ga ngextá íyanguchigüxüwa ga yema mu ga äëxgacü üxü, rü ga Yudíugü rü poraäcü nanaxixächiäetanü. Rü poraäcü nangechaügü rü tama nachibüe rü naxauxe. Rü muxüma ga nümagü rü tanimacatexegu napegü rü naxchiru ga témüxügu nicüxgu.

Yudíugüétüwa ichogü ga Ité

⁴Rü yema ngixütaxügü ga Ité rü yema yatügü ga ngirü dauruügü ixígüxü rü ngimaxä nüxü nixugü ga yema Marduquéu ngupetüxü. Rü yemaxü naxinüga ga ngimax rü yexeraäcü inaxixächiäx. Rü yemacax Marduquéuçax yéma inamu ga mexü ga naxchiru nax ínacuxuchixüçax ga yema témüxü ga naxchiru ga nagu yacúxü. Natüru ga nümax rü tama

ínacuxuchichaū. ⁵Rü ngíma ga Ité rü naxcax ingema ga yema ngíri
dauruūeru ga Atáx. Rü
Marduquéuxūtawa inamu nax nüxna
yacaxaxūcax nax t̄axacü ngupetüxü rü
t̄axacücax natémüchiruxü. ⁶Rü nüma ga
Atáx rü Marduquéuna nayaca ga
īanearü ngutauquexechicawa ga
äëxgacüpataaru iñaxarü toxmaxtawa. ⁷Rü
nüma ga Marduquéu rü namaxā nüxü
nixu ga guxüma ga yema ngupetüxü rü
ñuxre ga diéru ngíxü nax inaxăxü ga
Amáū nax yemaacü guxüma ga
Yudíugüxü nadajixücax. ⁸Rü
yexgumarüxü ta Atáxna nanaxăpana ga
yema mu ga nüxü ixuxü ga Yudíugüarü
daiçhiga. Rü Atáxmaxā nüxü nixu nax
Iténa naxăâxücax rü yemaacü nüxü
nacuăxücax ga yema ngupetüxü. Rü
yexgumarüxü ta Itécax yéma namuga
nax ngímatama äëxgacümaxā nüxü
yanaxuxücax rü yemaacü naétüwa
nachogüxücax ga ngítanüxügü. ⁹Rü
nüma ga Atáx rü natáegu rü Itémaxā
nüxü nayarüxa ga yema Marduquéu
namaxā nüxü ixuxü. ¹⁰Rü ngíma ga Ité
rü wenaxarü Marduquéuxūtawa inamu
ga Atáx nax namaxā nüxü yanaxuxücax
ga ngíriü dexa ga ñaxü. ¹¹“Guxüma i
duüxügü rü nüxü nacuax rü ngëgxuma
texé äëxgacüxütawa ümaregu rü tama
nüma tûmacax nangemaäcüma rü tayu
ega nüma ya äëxgacü rü tama norü nai i
úirumaxā chauxmenaxâne tümaétügu
nawexgu. Rü chomax rü marü 30 i
ngunexü taguma chauxcax nangema ya
äëxgacü”, ngígürügü. ¹²⁻¹³Rü yexguma
Marduquéu nüxü ñüngü ga ngíriü ngâxü
ga Ité, rü ngícxax yéma namuga rü
ñanagürü: “¿Exna cuma nagu

curüxiñugu rü taxütáma cuyuxü erü
äëxgacüpatawa cungexma woo Yudíu
nax quixixü? ¹⁴Rü ñuxma nax ngéma
cungeaxmarexü rü tama naétüwa nax
cuchogüxü i tatanüxügü i Yudíugü, rü
toxnamana tá ne naxü i ngüxéë nax
nawa íinguxüxücax i ngéma guxchaxü,
natürü i cumax rü ngéma
cunatütanüxügü rü tá nayue. Rü
bexmana ngéma nax toxü ícupoxüxücax
nix i äëxgacümaxwa nax cunguxü i
ñuxmax”, ñanagürü. ¹⁵Rü yexguma ga
ngíma ga Ité rü ñaacü Marduquéucax
yéma imuga: ¹⁶“iñEcü ngéma naxü rü
nangutaquexexë i guxüma i Yudíugü i
Chúchawa ngéxmagüxü nax chauxcax
aureäcü nayumüxegüxücax! iRü
tomaepüx i ngunexü rü tomaepüx i
chütaxü rü taxuxütáma t̄axacü
nangöxü rüexna t̄axacü nixaxgü! Rü
chomax, rü namaxā i chauxütaxügü rü
ngémaäcü tátama tanaxügü. Rü
ngémawena rü tá äëxgacüxütawa
íchayadau woo nachuxu nax texé
ngéma ümarexü tama tûmacax
nangemayane. Natürü tá ngéma
chaxüama rü nüétama ega woo
chayuxgux”, ngígürügü. ¹⁷Rü yexguma
ga nüma ga Marduquéu rü nanaxü ga
yema Ité namaxā nüxü ixuxü.

Äëxgacüxütawa ixü ga Ité

5 ¹Rü tomaepüx ga ngunexüguwena
rü ngíma ga Ité rü nagu iyacux ga
ngíriü äëxgacümaxchiru rü ñuxuchi
äëxgacüpatagu ixücu. Rü yema ucapu
ga äëxgacü nawa rütoxüarü iñaxarü
wexgu iyachi ga äëxgacü mea ngíxü
ídauxüwa. ²Rü nüma ga äëxgacü rü
yexguma ngíxü nadauxgu ga Ité nax

yexma nachixű, rü nḡimaxă nataăxĕ rü nanawexnagü ga norü úirumenaxă. Rü nḡima ga Ité rü naxcax iyaxű rü norü úirumenaxăpexegu iyarüngögü. ³Rü nüma ga ãëxgacü rü nḡixa naca rü ñanagürü: —¿Taxacü cuxű nangupetü Pa Ité? ¿Rü t̄axacü cunaxwaxe? iRü woo chi nḡaxűgu i chauchixűanecax choxna cucaxgu rü chi cuxna chanaxă! —ñanagürü. Rü Ité rü inangăxű rü nḡigürügü: ⁴—Rü nḡexguma chi curü me yixíxgu, Pa Æxgacü, rü cuxna chaxu nax chauxňtawa cuxăxűcax erü cuxcax rü Amaăcax chanaxü i wüxi i õna i mexű i ñuxmax —nḡigürügü. ⁵Rü nüma ga ãëxgacü rü norü duňxűgűxű namu rü ñanagürü: —iNaxcax pedaꝝ ya Amáu rü nua naxű nax nḡemaăcü nataăxăxűcax i Ité! —ñanagürü. Rü ñuxuchi ga nüma ga ãëxgacü rü Amáu rü yéma naxi nawa ga yema õna ga Ité naxcax üxű. ⁶Rü yexguma ínachibüeyane rü nüma ga ãëxgacü rü Itéxű ñanagürü: —iChoxna naxcax naca i t̄axacü i cuma cunaxwaxexű rü tá cuxna chanaxă woo chitama nḡaxűgu i chauchixűanecax choxna cucaxgu! —ñanagürü. ⁷Rü nḡima ga Ité rü inangăxű rü nḡigürügü: —Ñaaxicatama nixi i nḡema chanaxwaxexű i tá cuxna naxcax chacaxű. ⁸Pa Æxgacü, nḡexguma chi aixcuma choxű cungechaüxgu, rü chi curü me yixíxgu i nḡema chanaxwaxexű, rü chi choxna cunaxăchaaňgu i nḡema cuxna naxcax chacaxaxű, rü cuxna chaxu nax mox  arü ngunexűgu Amáu maxă nua chauxňtawa pexixű naxcax i to i õna i pexcax tá chameex  exű. Rü nḡema tá nixi i cumaxă nüxű chixuxű, Pa

Æxgacü, i nḡema choxna naxcax cuxaxaxű —nḡigürügü.

Amáu rü Marduqu  euçax nanaxü ga wüxi ga w  exnax  chicaxű

⁹Rü nüma ga Amáu rü pora  cü nataăxăcuma natáegu nawa ga chibü. Nat  r   yexguma ãëxgac  pataarü i  xwa ínaxűxűgu rü pora  cü nanu yerü ga Marduqu  u ga i  xwa yexmacü rü tama inachi rü bai ga nax naxi  xăchixű ga yexguma nüxű nadauxgu ga y  ma nax naxüpetüxű. ¹⁰Nat  r   yexgumatama rü tama nüg   nangox  x   ga nax nanuxű. Rü yexguma nachi  wa nanguxgu rü nam  c  g  cax nangema rü nḡixaçax nangema ga Ch  re ga naxmax. ¹¹Rü yema nam  c  g  p  xewa inanax  gu ga nüg   nax yacuqx  üxű. Rü nüxű nixu nax ñux  c  u namuar   ng  max  x  chixű rü namuxac  x  chixű rü ñux  c  u ãëxgacü nüxű icuqx  üxű natan  wa ga yema nor   ng  x    eru  g   rü yemacax yema tog  t  tuwa nanax  x  x   ga ãëxgacü. ¹²Rü ñanagürü ta: —Rü chaxicatama nixi i choxna naxuxű i Ité i ãëxgacü naxmax nawa i ng  ma õna i ñuxma ãëxgac  cax naxcax nangemaxű. Rü wenaxar   choxna ixu nawa i ng  ma õna i mox  u   t   ãëxgac  cax naxüxű. ¹³Nat  r   ng  exguma nüxű chad  u  xgu i ng  ma Yud  u i Marduqu  u i ãëxgac  pataarü i  xwa r  tox   rü chau    wa nangux er   tama choxű nicuqx  üxű. Rü ng  magagu choxna ni  a i ng  ma chor   ta  x   i ãëxgacü naxmax ch  u  cax üxű —ñanagürü ga Amáu. ¹⁴Rü yexguma ga naxmax rü nam  c  g   rü ñanagürüg   nüxű: —i  c   duňxűg  xű naxüx  x   i wüxi i w  exnax  chica i 22 métru i nor  

máchane, rü moxū paxmama rü
 aëxgacüna naca nax ngémagu
 nawéxnaxágüaxüçax i Marduquéu! iRü
 ñuxuchi ngémaäcü chibüwa naxú
 namaxã ya aëxgacü! Erü marü
 taxugutáma curükñü i ngéxguma
 —ñanagürögü. Rü yema ñü rü norü me
 nixí ga Amáü rü yemacax duükügxü
 nanaxüxéx ga wüxi ga wéxnaxächica.

Marduquéu narüporamae

6 ¹Rü yema ga chütaxüga ga aëxgacü
 rü tama nepe rü inadauecha. Rü
 yemacax naxcax nangema ga yema
 popera ga nagu naxümatüxü ga guxüma
 ga yema nachixüanewa ngupetüxü nax
 naxcax nüxü nadaumatügixüçax. ²Rü
 yexguma nüxü nadaumatügüga ga yema
 popera rü yexma nüxü nayangaugü ga
 ore ga Marduquéuchiga ga ñuxäcü
 aëxgacü ga Achéruxü ínapoxüxü ga
 yexguma yema aëxgacüpataaru
 dauruügü ga Bigatá rü Tére nügü
 ucuxégüga nax aëxgacüxü
 yamägxgüchaüxü. ³Rü yemaxü naxnügu
 ga aëxgacü rü ínaca rü ñanagürü:
 —¿Taxacürü ämare rü cuaxüxü nixí ga
 nayaxuxü ga Marduquéu naxcax ga
 yema mexü ga chauxcax naxüxü?
 —ñanagürü. Rü nüma ga norü
 ngüxéerüügü rü nanangäxügü rü
 ñanagürögü: —Taxuxüma noxtacüma,
 Pa Aëxgacüx —ñanagürögü. ⁴Rü
 yexguma iyadexagüyane rü yoxni ga
 nüma ga Amáü rü yéma nangu rü
 yemacax iäxtüwa nayexma nax
 aëxgacüna yacaxüçax nax Marduquéuxü
 yema wéxnaxächica ga naxüxü
 nawéxnaxächica. Rü yexguma ga nüma
 ga aëxgacü rü ínaca rü ñanagürü:

—¿Texé tixí ya iäxtüwa ngéxmaxe?
 —ñanagürü. ⁵Rü yema norü
 ngüxéerüügü rü nanangäxü
 ñanagürögü: —Amáü nixí i ngéma
 ngéxmaxü —ñanagürögü. Rü nüma ga
 aëxgacü rü ñanagürü: —iNamaxä nüxü
 pixu rü nua naxü! —ñanagürü. ⁶Rü
 yexguma ga nüma ga Amáü rü nixücu
 rü aëxgacüpexegu nayachi. Rü nüma ga
 aëxgacü rü nüxna naca rü ñanagürü:
 —¿Ñuxäcü chi i nüxü quicuaxüxü i
 wüxi i yatü i cuma cunaxwaxexü nax
 nüxü quicuaxüxü? —ñanagürü. Rü
 nüma ga Amáü rü nügüäewa nagu
 narüxü: “¿Texéxü tá nicuaxüxü ya
 aëxgacü? ¿Rü taux ëxna i choxü tátama
 yixixü?”, ñaxügu narüxü. ⁷⁻⁸Rü
 yemacax ga nüma ga Amáü rü
 aëxgacüxü nangäxü rü ñanagürü:
 —Ngéxguma chi nüxü
 chicuaxüxüchaügu i wüxi i yatü rü
 naxchiru i aëxgacü nagu icúügu chi
 chayacuxëxé, rü ñuxuchi norü cowaru i
 aëxgacü nagu ixüxügu chi chayaxüxëxé
 rü ngaxcueruxü i aëxgacü namaxä
 ngaxcueruümaxä chi chanangaxcueru.
⁹Rü chi chorü ngüxéerüügüreruxü
 chamu nax nagu yacuxëeäxüçax i
 ngéma naxchiru rü chi cowaruétugu
 chanaxaunagüxëxé nax ngémaäcü
 ïanemaügu namaxä yacaechigüxüçax:
 “Ñaäcü nixí ya aëxgacü i nüxü
 yacuaxüxü i wüxi i duükü i namaxä
 nataäxëxü”, ñachagürü chi —ñanagürü
 ga Amáü. ¹⁰Rü yexguma ga nüma ga
 aëxgacü rü ñanagürü: —Namexechi nixí
 i ngéma. iEcü ñuxma rü nayaxu i ngéma
 naxchiru rü ngéma cowaru rü ngéma
 nüxü quixuxüäcüma naxü namaxä ya
 Marduquéu ya Yudíu ya aëxgacüpataaru

ĩāxarü dauruxű! —ñanagürü. ¹¹Rü yexguma ga Amáū rü nanayaxu ga yema ãëxgacüchiru rü ga cowaru ga ãëxgacü natagu tonagüxű, rü Marduquéuxű nicuxcuchi rü yema cowarutagu nayaga. Rü ĩanemaăgu namaxă nanaxűane rü namaxă nicaechigü rü ñanagürü: —Rü ñaăcü nixi i namaxă naxüaxű i ngēma yatu i ãëxgacü nüxű icuqxüüň —ñanagürü. ¹²Rü yemawena rü nüma ga Marduquéu rü natáegu nax ãëxgacüpataaru ĩäxna yadauxűçax. Natürü nüma ga Amáū rü nügü nidüxchiwe rü nangechaüăcüma paxa nachiüwa naxü. ¹³Rü yexguma nachiüwa nanguxgu rü naxmäxmaxă rü namücgümaxă nüxű nixu ga yema ngupetüxű. Rü nümagü nanangăxűgü rü ñanagürögü: —Ngēma Yudü i Marduquéu rü taxucürüwa nüxű curüyexera, erü ngëxguma chi ngēmaăcü namaxă cunaxügxu rü tá cuxchaama chixexű cuxcax ínangu —ñanagürögü. ¹⁴Rü yexguma iyadexayane rü ínangugü ga ãëxgacü ga Achuéruarü duüxügü nax Amáūçax yacagüxűçax nax Itéaru õnawa nagagüaxűçax.

Amáūmaxă nanaxuegu nax yamäxgüaxű

7 ¹Rü nüma ga ãëxgacü rü Amáū rü nawa naxi ga yema chibü ga Ité naxcax mexeëexű. ²Rü yexguma norü bínu íyaxaxgüyane rü nüma ga ãëxgacü rü wena ngíxna naca ga Ité, rü ñanagürü: —¿Taxacü nixi i naxcax ícucaxchaüxű, Pa Choxmax, Pa Ité? iRü choxna naxcax naca i ngēma cunaxwaxexű rü choma rü tá cuxna chanaxă woo chi naxcax ícucaxgu i

ngăxűgu i chauchixűane! —ñanagürü. ³Rü ngíma ga Ité rü inangăxű rü ngígürögü: —Pa Chorü ãëxgaciü, ngëxguma chi aixcüma choxű cungechaüxgu, rü cuxcax namexgu i ngēma cuxna naxcax chacăxaxű, rü ñaaxicatama nixi i chanaxwaxexű nax cuxna naxcax chacăxaxű, Pa ãëxgaciü: iRü choxű nüxű nangechaxű i chorü maxű rü nüxű nüxű nangechaxű i ngēma chautanüxügüarı maxű! ⁴Erü choma rü chautanüxügü rü marü toxü naxüpene nax ngēmaăcü toxü nadajixűçax ya guxăma. Rü ngëxguma chi tomaxă natáegüga nax togüarı puracütanüxügü tixígüxűçax, rü choma rü chi taxu ñachagürümare, woo i ngēma rü ta rü wüxi i chixexű i taxű nixi i cuxcax, Pa ãëxgaciü —ngígürögü. ⁵Rü yexguma ga nüma ga Achuéru rü ngíxna naca rü ñanagürü: —¿Texé tixi ya yíxema tügü írúporaxe nax ngēma chixexű cumaxă taxüxű? —ñanagürü. ⁶Rü ngíma rü inangăxű rü ngígürögü: —Ngēma torü uanü i chixexű tomaxă üxchaüxű rü ñaa chixecümaxă i Amáū nixi —ngígürögü. Rü yexguma yemaxü naxñönüga Amáū rü poraăcü norü muümaxă nanaxiăchiăxë napexewa ga ãëxgacü rü naxmäpxewa. ⁷Rü nüma ga Achuéru rü norü numaxă nayuxnagü rü yéma nüxna niña ga yema ínachibüexűwa rü ãëxgacüpataqxtüwa naña. Rü nüma ga Amáū ga marü nüxű nax nacuáxű nax ãëxgacü tá namaxă naxueguxű nax yamäxgüaxű, rü yoxni Itépexegu nayangücuchi rü ngíxű nacăxű nax naétüwa nachogüxű nax tama ãëxgacü namaxă naxueguxűçax nax yamäxgüaxű. ⁸Rü yexguma

napataqxtiwa natáeguxgu ga ãëxgacü rü wena nixücu nawa ga yema ucapu ga nawa nachibüexü, rü nüxü nadau ga Amáü ga Itéxütagu nangücuchixü rü nugaäcü ñanagürü: —Chopexewatama ngimaxä cumáxchaü i nnaa choxmax nawa ya daa chopata —ñanagürü. Rü yexgumatama Amáüxü nidüxchiwegü namaxä ga yema naxchiru ga duüxü imáxchaüxü namaxä natüchiwegüxü. ⁹Rü yexguma ga Arbóna ga ãëxgacüarü ngüxëeruxü ixixü rü ñanagürü: —Pa Cori, Pa Äëxgacüx, ñnaa Amáü rü duüxügüxü nanaxüxéxé i wüxi i wëxnaxächica i 22 métruari ngäxü i norü máchane nax ngëmagu nawëxnaxääxüçax ya Marduquéu ga cuxü ípoxüçü ga yexguma Bigatá rü Tére cuxü imaxgüchäügu. Rüngëma wëxnaxächica rü Amáüpataqxtiwa nangexma —ñanagürü ga Arbóna. Rü nüma ga ãëxgacü rü nanangäxü, rü ñanagürü: —iNgëmagu peyawëxnaxäx i Amáü! —ñanagürü. ¹⁰Rü nüma ga ãëxgacüarü duüxügü rü yema nümatama ga Amáü Marduquéucax naxüxü ga wëxnaxächicagu nanawëxnaxägü. Rü yexguma narüngüxmü ga ãëxgacü.

Mu ga Yudíugüétüwa chogüxü

8 ¹Rü yematama ngunexügu rü nüma ga ãëxgacü ga Achuéru rü naxmax ga Iténa nanaxämare ga guma napata ga Amáü ga Yudíugümaxä rüxuanüxü. Rü nüma ga ãëxgacü rü Marduquéucax nangema rü yemacax ãëxgacüxütawa naxü yerü ngïma ga Ité rü nüxü iyaxu nax ngïnepü nane yixixü. ²Rü yexguma ga nüma ga ãëxgacü rü ngïxü

ínangaxüchi ga norü ãnera ga Amáüna ngïxü nayaxuxcü. Rü Marduquéuna ngïxü naxä. Rü ngïma ga Ité rü Marduquéuxü ixuneta nax namaxä inacuáxüçax ga yema yemaxügü ga Amáüarüchirex ixixü. ³Rü ñuxüchi ngïma ga Ité rü wenaxarü ãëxgacüxütawa ixü. Rü napexegu iyangücuchi rü ixaxu. Rü nüxü icäxaxü nax ínapiäxüçax ga yema mu ga Amáü unagüxü ga Yudíugüarı dajchiga nax yemaacü yanaxomarexüçax. ⁴Rü nüma ga ãëxgacü rü Itéétuguama nanawexnagü ga norü úirumenaxä. Rü yexguma ga ngïma ga Ité rü napexewa ichi, rü ngïgürügü nüxü: ⁵—Pa Äëxgacüx, ngëguma chi aixcüma choxü cungechaüxgu, rü aixcüma cuxcax namexgu i ngëma cuxna naxcax chacaxaxü, rü chanaxwaxe i cunaxümatü i to i mu i nüxü ixixü nax marü yanaxoxü i ngëma mu ga Amáü unagüxü nax chautanüxügü i Yudíugüxü nadajxüçax i guxüma i cuchixüanewa. ⁶Rü ngëmacax taxucürüwa yaxna namaxä chaxinü i ngëma chixexü i chautanüxümaxä naxueguxü nax nadajxüchäüxü —ngïgürügü. ⁷Rü yexguma ga nüma ga ãëxgacü ga Achuéru rü naxmax ga Itémaxä rü Yudíu ga Marduquéumaxä nüxü nixu rü ñanagürü: —Choma rü marü cuxna chanaxä, Pa Itéx, ya yima Amáüpata. Rü nüma ga Amáü rü marü chanamu nax nawëxnaxägüaxüçax yerü nanaxunagü nax guxäma i pemax i Yudíugü pexü nadajxüchäüxü. ⁸Rü ñuxma rü pexü chamu nax chauégagu penaxümatüxü rü penaxunagüxü i wüxi i to i mu i pexcax mexü nax peétüwa nachogüxü. ⁱRü chorü ãnera i chauéga ngïwa ngëxmacumaxä

penaxüéga! Erü wüxi i mupane i chauégagu unagüxü rü chorü ãneraéga nawa ngóxü rü taxucüruwama texé itayanaxoxexé —ñanagürü. ⁹Rü yexgumatama naxcax nangema ga ãëxgacüarü poperaarü ümaturuügü. Rü yema ngunexü ga nagu naxümatüxü rü meama norü tomaepüx ga tauemacü ga Sibáügu ãégaciärü 23 ga ngunexügu nixí (júlioarü 23). Rü Marduquéu rü yema poperaarü ümaturuügumaxä nüxü nixu nax nüxäcü tá naxümatügüäxü naxcax ga Yudíugü, rü naxcax ga wüxicigü ga ãëxgacü ga namaxä icuaxgüxü ga yema 127 ga Achuérichixüanegü ga Ídiaanewa ixügxü rü ñiyxmata Etiopíaanewa nangu. Rü yema mupane rü wüxicigü ga nagawachigü naxümatü. Rü Yudíugügawa rü ta naxümatü. ¹⁰Rü yema poperawa nangox ga naéga ga gumá ãëxgacü ga Achuéru rü norü ãneraéga rü ta nawa nangox. Rü nüxuchi poperaarü nüruügü ga ãëxgaciärü cowarugü ga iporaxüchixügu ixü namaxä nanúegü. ¹¹Rü yema poperawa rü nüma ga ãëxgacü rü guxüma ga Yudíugüna naxäga nax nügü nanutaquexegüxüçax nax nügütama ínapoxügüxüçax rü nadaiaxüçax ga guxüma ga duüxügü ga guxchaxü namaxä üxü rü noxrüxü yaxíxéegüaxüçax ga yema norü uanügürü naanegü rü norü yemaxügü. ¹²Rü yematama ga ngunexü ga Amáu Yudíugüxü nagu dajixchaüxügu rü yematama ngunexügu nixí ga naxunetaxü ga Marduquéuarü mu nax guxüwama Achuérichixüanegüwa nügü nanutaquexegüxüçax ga Yudíugü nax nügütama ínapoxügüxüçax. Rü yema ngunexü rü meama norü 12 ga tauemacü

ga Adágu ãégaciärü 13 ga ngunexügu nangu (13 febrero). ¹³Rü yema muwa rü nüxü nixu ta nax guxüanewa naxunagüxüçax nax guxüma ga duüxügü nüxü nacuaxgüxüçax rü nümagü ga Yudíugü rü ínamemaregüxüçax nax norü uanügimaxä nügü nadaiaxüçax rü nüxü naporamaegüxüçax. ¹⁴Rü yema poperaarü nüruügü rü paxama inaxfachi nagu ga yema ãëxgaciärü cowarugü ga iporaxüchixü yerü yemaacü nanamu ga ãëxgacü. Rü yema mu rü Chúchaaru ïanewa rü ta naxunagü. ¹⁵Rü yema ngunexü ga nagu naxunagüxü ga yema mu, rü nüma ga Marduquéu rü nagu nicux ga ãëxgaciüriru ga cómíxü rü yáuxü. Rü nügü natüätü namaxä ga wüxi ga tüätüruxü ga línuchinaxcax ga dauracharaxü. Rü nügüeruwa nayangaxcuchi ga wüxi ga ngaxcueruxü ga úirunaxcax. Rü yemaacü ínaxüxü ga ãëxgacüptawa. Rü guxüma ga duüxügü ga Chúchacüxü rü tagaäcü nüxü nicuaxüxügü. ¹⁶Rü nüma ga Yudíugü rü poraäcü nataäxegü, rü guxüwama ga duüxügü rü yema Yudíugüxü nicuaxüxügü. ¹⁷Rü guxüma ga Achuérichixüanegüwa rü ïanegüwa ga ngextá ínanguxüwa ga yema mu ga ãëxgacü unagüxü, rü nüma ga Yudíugü rü poraäcü nataäxegü, rü nanaxüchigagü ga yema ngunexü. Rü muxüma ga yema togü ga duüxügü rü nügü nixugüe nax Yudíugü yixígüxü, yerü poraäcü yema Yudíugüxü namuüe.

Yudíugü rü narüporamaegü

9 ¹Rü yema ãëxgaciärü mu ga Yudíugüétüwa chogüxü rü meama norü 12 ga tauemacü ga Adágu

ãégacüarü 13 ga ngunexügu nangu (13 febrero). Rü yematama ngunexü nixi ga nanguxchaüchiréxü ga Amáuarü mu ga Yudíugüarü dajxchigaxü ixuxü. Natürü tama yema Amáu nagu rüxñüxürükü ínanguxuchi, yerü yema ngunexügu nixi ga Yudíugü norü uanügüxü naporamaegüxü rü nadaiaxü. ²Rü guxüma ga Achueruchixüanegüwa rü nümagü ga Yudíugü rü guma norü ïanegüwa nügü ninutaquexegüchigü nax namaxä nügü nadaixüçax ga norü uanügü ga nadaixchaüxü. Natürü nataxuma ga ngexürtüxü ga norü uanü ga naxcax yéma ïxü nax nadaiaxüçax, yerü guxüñema ga ïanewa rü Yudíugüxü namuüe.

.....

²⁰Rü nüma ga Marduquéu rü nanaxümatü nachiga ga yema ngupetüxü. Rü ñuxuchi guxüma ga Yudíugü ga ngaicamagüxü rü yáxügugüxü ga Achueruchixüanegüwa yexmagüxüçax nayamugü ga yema popera. ²¹⁻²²Rü yema poperawa rü Yudíugümaxä nüxü nixu nax gucü ya taunecüga ga Adáuarü tauemacüarü 14

rü 15 ga ngunexügu (14 rü 15 febrero) naxüchigagüaxüçax nax yemaacü nüxna nacuqxâchiexüçax ga yema ngunexügu ga nagu norü uanügümexëwa ínanguxüxü ga nümagü ga Yudíugü rü yemaacü ga norü ngechaügü rü norü axu rü taäxëxü yanguxuchixüçax. Rü yema poperawa nüxü nixu rü ngëgxuma naxüchigagüagu rü name nax nügümamaxä nataäxëgüxü rü nügümamaxä nachibüexü rü amare nüguna naxägüxü rü diëru ngïxü nanutaquexegüxü tümacax ya ngearü diëruäxgüxe.
.....

Marduquéu xünicuqxüxü

10 ³Rü nüma ga Marduquéu rü äëxgacü ga Achuerutüxüwaama nayexma, rü guxüma ga norü ngüxëerüügüeru nixi. Rü nüma ga Marduquéu rü guxüma ga Yudíugütanüwa rü äëxgacü ya poracü nixi. Rü guxüma ga natanüxügü rü nüxü nangechaügü yerü meama namaxä inacuqx rü guxüguma naxcax nadau nax ñuxäcü nüxü nangüxëexü.